

Nhà thơ Đông Hồ

Tác Giả: Saigon Echo sáu tám
Thứ Tư: 10 Tháng 3 Năm 2010 19:59

Chị c áo năm xưa đã cũ rồi, em đâu còn áo mới đi chị.

Nhà thơ Đông Hồ

Sinh: 10 tháng 3 năm 1906. Tái: Hà Tiên, tỉnh Kiên Giang

Mát: 25 tháng 3 năm 1969 (63 tuổi), tái Sài Gòn

Nghá nghiáp: Nhà giáo, Nhà thơ

Tác phẩm chính: Linh Pháng, Thơ Đông Hồ, Cô Gái Xuân ...

Xin xem các mục khác có tên táng tá Đông Hồ (đánh háng).

Đông Hồ tên thật Lâm Tấn Phác. Các bút hiệu khác: Thủy Cá Nguyễn, Đái án Am, Nhá Liáu Tiên Sinh. Ông đác đánh giá là một nhà giáo, một thi sĩ, một chuyên gia nghiên cứu tiếng Việt và là một người nhiệt tình với văn hóa dân tộc Việt Nam.

Thân thế & sự nghiệp

Nhà thơ Đông Hồ

Tác Giả: Saigon Echo s̄ u t̄ m
Thứ Tư, 10 Tháng 3 Năm 2010 19:59

Đông Hồ sinh t̄ i làng Mộ Đ̄ c, Hà Tiên, nay thū c t̄ nh Kiên Giang, Vī t Nam. Thū nh̄ ông v̄ n tên là Kì Phác, s̄ m m̄ côi cha m̄ , nh̄ bác rū t là Lâm Hồ u Lân nuôi d̄ y và đ̄ t tī u t̄ cho ông là Qū c T̄ , t̄ là Trác Chi.

L̄ t kê nh̄ ng hō t đ̄ ng chính:

- Năm 1926 - 1934: Đông Hồ l̄ p Trí Đ̄ c h̄ c xá chuyên d̄ y Vī t nḡ , c̄ đ̄ ng nḡ i Vī t tin t̄ nḡ t̄ nḡ lai tī ng Vī t. Th̄ i k̄ này ông c̄ ng tác v̄ i báo Nam Phong do Ph̄ m Qū nh ch̄ tr̄ ng đ̄ n khi báo đình b̄ n (1935).
- Năm 1935: xū t b̄ n tū n báo S̄ nḡ Sài Gòn nh̄ ng ch̄ ra đ̄ c vài ch̄ c s̄ thì đình b̄ n vì không t̄ t̄c n̄ i; ông ph̄ i v̄ l̄ i Hà Tiên sinh s̄ ng và chuyên nghiên c̄ u văn h̄ c mī n Nam.
- Năm 1945: tham gia kháng chī n ch̄ ng Pháp m̄ t th̄ i gian, nh̄ ng s̄ c ȳ u, ông r̄ i Hà Tiên tr̄ lên Sài Gòn.
- Năm 1950: Ông sáng l̄ p nhà xū t b̄ n B̄ n Ph̄ ng và nhà sách Ȳ m Ȳ m Th̄ Trang.
- Năm 1953: Ông xū t b̄ n t̄ p san Nhân Lō i đ̄ ȳ m tr̄ cho nhà xū t b̄ n và nhà sách nêu trên cho đ̄ n gī a năm 1964, t̄ t c̄ m̄ i nḡ ng hō t đ̄ ng.
- Năm 1964: l̄ n t̄ i Qū nh Lâm th̄ th̄ t thū c ngō i ô Sài Gòn.
- Năm 1965: ông đ̄ c m̄ i ph̄ trách môn Văn h̄ c mī n Nam t̄ i tr̄ ng Đ̄ i h̄ c Văn khoa Sài Gòn.

Ông m̄ t ngày 25 tháng 3 năm 1969 (t̄ c 8 tháng Hai năm K̄ D̄ u) lúc đang đ̄ ng trên b̄ c gī ng cho sinh viên bài th̄ "Tr̄ ng N̄ V̄ ng" c̄ a n̄ sĩ Ngân Giang.

Tác ph̄ m

Ngoài th̄ , Đông Hồ còn vī t văn, ký, kh̄ o c̄ u, văn h̄ c s̄ . V̄ văn, ông vī t t̄ văn xuôi bī n nḡ u đ̄ n văn xuôi hī n đ̄ i. Ông có tī ng khi vī t cho báo Nam Phong do Ph̄ m Qū nh ch̄ tr̄ ng và n̄ i tī ng nh̄ t v̄ i bài ký Linh Ph̄ ng, t̄ c Trác Chi L̄ Ký t̄ p và bài Phú Đông Hồ . Các tác ph̄ m đã in thành sách:

- Th̄ Đông Hồ (Văn H̄ c Tùng Th̄ , Nam Ký Th̄ Quán, Hà N̄ i xū t b̄ n, 1932): sáng tác trong khō ng 1922 - 1932
- L̄ i Hoa (Trí Đ̄ c H̄ c Xá, Hà Tiên xb, 1934): các bài Vī t văn c̄ a h̄ c sinh Trí Đ̄ c H̄ c Xá đã nhū n s̄ c
- Linh Ph̄ ng (Nam Ký Th̄ Quán, Hà N̄ i xb, 1934): t̄ p l̄ ký khóc v̄ , v̄ a th̄ v̄ a văn xuôi, đ̄ nḡ Nam Phong t. XXII, s̄ 128
- Cô Gái Xuân (V̄ Giang Văn Kh̄ Nam Đ̄ nh xb, 1935): th̄ sáng tác trong khō ng 1932 -

1935

- Nh&#ng l&#i th&#&#ng l&#m trong s&# h&#c Qu&#c v&#n (Trí Đ&#c H&#c Xá xb, 1936): so&#n chung v&#i Trúc Hà
- Hà Tiên th&#p c&#nh (B&#n Ph&#&ng xb, 1960): in chung v&#i Đ&#&ng Vào Hà Tiên c&#a M&#ng Tuy&#t th&#t ti&#u mu&#i
- Trinh Tr&#ng (B&#n Ph&#&ng xb, 1961): thi tuy&#n
- Truy&#n Song tinh (B&#n Ph&#&ng xb, 1962): sao l&#c, kh&#o c&#u truy&#n Song Tinh B&#t D&#
- Chi lan đào lý (1965): tùy bút
- Năm ba đ&#u nghĩ v&# Truy&#n Ki&#u (1965): thuy&#t trình nhân đ&#p k&# ni&#m 200 năm sinh Nguy&#n Du
- B&#i lan hành (1969)
- Úc Viên thi tho&#i (1969)
- Đ&#ng đàn (1969)
- Dòng C&# Nguy&#t (1969)
- Văn h&#c mi&#n Nam: văn h&#c Hà Tiên (1970): t&#p h&#p nh&#ng bài gi&#ng &# Đ&#i h&#c Văn khoa Sài Gòn.

Đã hoàn thành các biên khảo:

- Thăm đ&#o Phú Qu&#c (Nam Phong, t. XXI, s&# 124, 1927)
- Hà Tiên M&#c th&# s&# (Nam Phong, t. XXV, s&# 143, 1929)
- Chuy&#n c&#u tiên &# Ph&#&ng thành (1932)

Đánh giá

Đông Hồ viết nhiều loa&#i v&#n, th&#, ký, kh&#o c&#u và văn h&#c s&#. Ông viết t&# th&#p niên 1920 cho đ&#n th&#p niên 1960, đã đi t&# th&# cũ đ&#n th&# m&#i, t&# v&#n xu&#i bi&#n ng&#u đ&#n v&#n xu&#i hi&#n đ&#i.

Trích nh&#n xét:

- *Hoài Thanh và Hoài Chân:*

Nhà thơ Đông Hồ

Tác Giả: Saigon Echo s&#u t&#m
Thứ Tư, 10 Tháng 3 Năm 2010 19:59

"Hoàn c&#u d&# ít có th&# ti&#ng đ&# c âu y&#m nâng niu nh&# ti&#ng Nam... Nh&#ng yêu qu&#c v&#n mà đ&#n nh&# Đông Hồ k&# cũng ít" và v&#i thi ph&#m Cô gái xuân ông là "ng&#i th&# nh&#t đ&#a vào thi ca Việt Nam cái v&# bát ngát c&#a tình yêu đ&#i trắng thanh, trong ti&#ng sống". [3]

• Nguyễn Tấn Long:

"T&# t&#p "th&# Đông Hồ" cũ k&# đ&#n t&#p "cô gái xuân" m&#i m&#, ng&#i ta nh&#n th&#y thoát l&#t, m&#t con ng&#i thi sĩ đang &# trong th&#i đ&#i c&#a mình, b&#ng nhiên làm m&#t cu&#c b&#n hình..." [4]

• *Và trong T&# đ&#n Văn h&#c:*

"Ng&#i ta còn nh&# ông là tác gi&# c&#a Linh Ph&#ng, t&#p l&# ký kh&#c v&#, v&#a th&# v&#a v&#n xu&#i, v&#i nh&#ng hình &#nh, v&#n đ&#u cũ k&#, song l&#i nói lên đ&# c cái bu&#n có tính ch&#t th&#i đ&#i lúc &#y. V&# m&#t s&#u t&#m, kh&#o c&#u v&#n li&#u: t&#p Hà Tiên M&#c th&# s&# nói v&# nhóm Tao đàn Chiêu Anh Các do ông biên so&#n; cu&#n Truy&#n Song Tinh, t&#c Song Tinh B&#t D&#, là m&#t truy&#n th&#nôm c&#a Nguyễn Huệ Hào do ông tìm đ&#c; là nh&#ng "c&#ng hi&#n đáng k&#" [5].

G&#i thi&#u th&#

&#

*Nhà k&# n&#m Đông Hồ, cũng là n&#i &#
cu&#i cùng c&#a M&#ng Tuy&#t t&#i Hà Tiên*

Hai đ&#n th&# đánh đ&#u hai giai đ&#n th&#, hai khuynh h&#ng th&# c&#a Đông Hồ :

Chăn g&#i cùng nhau nh&#ng &#m êm,
B&#ng làm ng&#c nát b&#ng châu chìm.
Đ&#m đ&#a gi&#t th&#m khăn h&#ng th&#m,
L&#nh l&#o đêm xuân gi&#c m&#ng tìm...

(Khúc Linh Ph&#&ng trích trong Thơ Đông Hồ , 1932)

và:

Chiếc áo năm xưa đã cũ rồi,
Em đâu còn áo mặc đi chơi.
Bán thơ, nhân dịp anh ra chợ,
Đành gọi anh mua chiếc mới thôi!
- Hàng bông mai biết màu em thích,
Màu vui hàng, em đã đến rồi.
Còn thơ của tôi. Quên! Em chưa biết,
Kích từng bao ruộng, vọt bao dài?
- Ô hay! Nghe hỏi mà yêu như!
Thơ của tôi anh còn lạ hay ai.
Ruộng hẹp, tay anh bồng mớ đó,
Ngón dài, ngón tôi mới a bên vai!

("Mua Áo", trích trong tập thơ Cô gái xuân, 1935)

Chú thích:

1. Lấy theo Đông Hồ, thi sĩ yêu tiếng Việt trên báo Tuổi Trẻ
2. Nhiếp viên chụp hôm ấy tin rằng khi đang bình giảng bài thơ "Trên Ngõ Vách" (bài thơ nói về cô đơn, nỗi nhớ của người lính anh hùng chiến đấu ở chiến trường sau chiến tranh) của nhà thơ Ngân Giang, vì quá xúc động trước vẻ đẹp của thơ, nên thơ y Đông Hồ đã bị đứt tay (tai biến mạch máu não) ngay trên bục giảng đường Đại học Văn khoa Sài Gòn vào ngày 25 tháng 3 năm 1969 (Theo bài viết "Phút cuối cùng trên bục giảng" của Bùi Văn Chúc. Nhà sử Mĩ Nguyễn Duy, về Đông Hồ cho in lại trong Núi mùa gặt mùa hè, quyển 2, NXB Trẻ, 1998, tr. 115-116.)
3. Thi nhân Việt Nam, NXB Văn học, 1998
4. Thi nhân Việt Nam, NXB Sự thật, 1969, tr.32
5. Tập thơ văn học, tập I, NXB KHXH, Hà Nội, 1983, tr. 226